

דבר חודש בחודשו

בס"ד

מתורתו של הגאון הגדול רבי יואל שורץ שליט"א

עלון 61 - תמוז 1 תשפ'

הלכה והליכות בענייני הקורונה

הלכות והנהגות בענייני שמירת החיים ובפרט בזמן מגפה ר"ל חיוב השמירה מסכנה

אמר (דברים ד, טו): "וַיִּשְׁמְרֶתֶם בְּאֵד לְנַפְשֵׁיכֶם..."
הפוסקים למדו שזה אמור גם על שמירת הגוף, ולא רק
על שמירת הנשמה שלא תכשל בחטא. וכן כתוב (דברים
ד, ט) "הִשְׁמַרְתֶּם לָךְ וְשִׁמְרָה בְּאֵד".

המילה "מאד" המיוחדת במצווה זו באה ללמד את
חשיבות העניין, וכמו שכותב הפלא יועץ ערך "שמירה":
"הביטה וראה שבשום מצוה לא נאמר מאד כמו במצוה זו
שחייב אדם לשמור נפשו מסכנה ומחשש סכנה, והטעם
הוא כי יפה שעה אחת של תורה ומעשים טובים בעולם
הזה יותר מכל חיי העולם הבא", שמצות הזהירות מן
הסכנה מלמדת אותנו לייקר את החיים ולנצלם מבלי
לאבד אף רגע לבטלה, ואמרו חז"ל לעולם אל יכנס אדם
במקום סכנה שמא אין עושין לו נס ואם עושין לו נס
מנכין מזכויותיו, ובזוהר הקדוש אמרו על הפסוק (משלי
כב ג) "עֲרֹם רָאָה רָעָה וְנִסְתָּר וּפְתִיִּים עָבְרוּ וְנִעְנְשׂוּ",
שרוצה לומר שעל שעברו על זאת בלבד שלא נסתרו אפילו
אין בידם עוון אחר על זה נענשו, שעובר על מה שכתוב
בתורה "וַיִּשְׁמְרֶתֶם בְּאֵד לְנַפְשֵׁיכֶם..."!

החיים הם פיקדון מה' בידי האדם והוא חייב לשמור
על הפיקדון, המזלזל בזה מורה כי הוא מאמין שהחיים
הם שלו ולא רק פיקדון, והוא מועל בפיקדון של הבורא
שציווה על שמירתו.

למה על האדם להשתדל לשמור את עצמו הרי הכל בידי שמים

כתב הפלא יועץ (על החיוב לדור במקום שיש בו רופא):
"והנה מצאה החקירה לחקור מאחר שהשם ממית ומחיה
מה יתן ומה יוסיף הרופא, הלוא אם נגזר עליו שימות אם
יעמדו כל הרופאים שבעולם לא יוכלו להציל ממוות נפשו
ועל זה אמרו טעות הרופא רצון הבורא ואין מידו מציל ואם
נגזר עליו שיחיה בלי רופא הקב"ה מגלגל גילגולים ומביא
לו רפואתו כי הרבה אופנים למקום והרבה עמו פדות והוא
ישלח דברו וירפאם?"

אבל התשובה לזה ולהרבה חקירות כאלו היא:
ששלושה מיני גזירות יש, אם הוא אדם שיש לו זכות
שתולה לו וזכותו חזקה ומזלו בריא אפילו אם לא היה לו
רופא ויעשה דברים נגדיים לחוליו לא ימות אלא חיה
יחיה, ויש שנגזר עליו מיתה ר"ל אפילו אם ישמור את
עצמו בכל שמירות שבעולם (תהלים קכז א) "...שְׁוֹא שֶׁקֶד
שְׁוֹמֵר" והרופאים לא יועילו ולא יצילו, אבל יש שמחמת
עוונותיו מניחים אותו תחת הטבע אם ישמר ויתנהג
ברפואות שעל פי הטבע מועילות חיה יחיה ואם לאו
ימות. ועל כגון זה נאמר ויש נספה בלא משפט הנה כי כן

דבר המערכת

"רשעים הללו ראו ולא לקחו מוסר", כאשר משמים
נותנים לאדם מקום להתבונן והוא לא שת ליבו הרי
שזה חמור יותר, כאשר בעונותינו נראה שמתחיל "גל
שני" של המגיפה רח"ל, כמו מראים לנו משמים שלא
למדנו די ממה שהיה בגל הראשון, לא לקחנו מוסר,
ועלינו עוד לתקן את מה שנצרך לתקן, ולהתנהג יותר
לפי רצון ה'.

גם הזלזול הרב במצוות ונשמרתם מאוד לנפשותיכם
מורה על חוסר שימת הלב, וזלזול במסר הגדול שה'
רומז לנו, לכן הבאנו בגליון מדברי מורינו הרב בענייני
הקורונה, ובייחוד ביחס למצוות ונשמרתם מאוד
לנפשותיכם, והלוואי ונזכה ללמוד ממה שהיה ולא
נצטרך ר"ל לדברים חדשים ללמוד אותנו מוסר.

כל אדם יש לו לחוש שמא הוא במצב הזה וצריך לעסוק
ברפואות כשצריך שאם לא כן יהיה נספה בלא משפט,
והרי זה מתחייב בנפשו וכדאי הוא להתחייב בנפשו כיון
שעובר על הכתוב בתורה ונשמרתם מאד לנפשותיכם,
והאיש שאינו נשמר ואינו מתנהג על פי הטבע לבקש
רפואה לחוליו בהיות לאל ידו מלבד "... עָנִישׁ יַעֲנִישׁ..."
(שמות כא כב) על עוברו על מה שכתוב בתורה, עוד בה
שנמצא שסומך על הנס ואם עושים לו נס מנכין לו
מזכויותיו".

הסבר נוסף לענין, הוא דברי חז"ל המובאים ברש"י על
הפסוק (בראשית מב ד) "וַיֵּאָתְּ בַּיָּמִין אֲזַי יוֹסֵף לֹא שָׁלוֹחַ
יִעֲקֹב אֶת אֲזַי כִּי אָמַר פֶּן יִקְרָאֵנוּ אֲסוֹן" – "ובבית לא
יקראנו אסון?! אמר רבי אליעזר בן יעקב מכאן שהשטן
מקטרג בשעת הסכנה", פירוש הדבר, שאם אדם מצוי
במקום סכנה הוא צריך יותר זכות כדי להנצל, וכן נאמר
גם בזוהר בראשית (קיא) אין המקטרג על האדם מצוי
אלא בשעת הסכנה.

בני אדם נוטים לזלזל בסכנה

עוד הסבר למה במצוות נאמרה המילה "מאד" גם
בגלל שבני אדם רבים נוטים לזלזל בסכנות הן סכנות
רוחניות והן סכנות גופניות מתוך אמונה לא מובנת:
שלהם זה לא יקרה, וזה כבביאור הרמב"ם (בפירוש
המשנה במסכת דמאי) בביאור איסור הכשלת אדם
בחטא הנלמד מהכתוב (ויקרא יט יד) "...וְלִפְנֵי עֵזֶר לֹא
תִתֵּן בְּכַשְׁל...". מי שהתאווה עיוורה את עיניו. כך הרצון
המתווה להשיג דבר מה, או העצלות מלפעול נגד הסכנה
מעוררים את ההיגיון. כדוגמת מעשנים המכורים לעישון
בכל סיגריה שהם מעשנים הם משכנעים את עצמם
שסיגריה זו לא תזיק למרות הסבל שכבר סבלו מהעישון
הקודם.

בנוסף לכך השפעת הסובבים אם הם לא פועלים נכון
ומזלזלים בשמירת הגוף מהסכנות, משפיעה על המצוי
במחיצתם. וכדברי הרמב"ם (דעות ז, א) שהאדם נמשך

שעורר את המתעצלים להשגת שלמות רוחנית, על הבושה הנצחית בעולם הבא שתבוא כשיראו את האנשים שערכם פחות בעיניהם ושם הם יהי במדרגה גבוהה משלהם. כי הם התאמצו יותר.

גם יש לזכור שהקושי בגלל חבישת הכיסוי מסייע להצלחה בלימוד, שהרי התורה נקנית ביסורים. ושלמה המלך אמר (קהלת ב, ט): "...אף זִכְמוֹתַי עֲמִידָה לִי" ודרשו חז"ל תורה שלמדתי באף היא שעמדה לי.

ולא רק שאסור לאדם להסתכן אלא גם חובה לשמור את בריאותו באכילה ובעשיית דברים הנחוצים לבריאות, ובמיוחד בעת מגיפה ר"ל, כמו שעשה ר' ישראל מסלנט שאפילו ביום כיפור שכנע לאכול פחות פחות מכשיעור כדי להתחזק וכך הגוף יוכל לעמוד בפני החולי אם יקרה חלילה, לכן ראוי במיוחד בזמן שיש מגפה, למעט במאכלים מזיקים כמו סוכר, קמח לבן, שומן רווי, ולאכול דברים המסייעים לחיסון הגוף כמו בטטה וזנגוויל כורכום כמון קינמון ויטמין סי.

כמו כן בעת מגיפה להימנע מקשר ומגע עם אנשים, דבר הנחוץ למנוע הדבקה, בין אם זה מחייב את עזיבת המקום, או להסתגר מפני מגע עם אנשים, בימינו נוספו שמירות כמו כיסוי הפנים על הפה והאף, כמבואר בביאור הלכה (סי' תקע"ה) הימנעות ממגע ידיים כמו מגבת משותפת, נשיקת מזוזות וספר תורה, וחבישת כפפות, ושטיפת ידיים בסבון, חומרי חיטוי, אחר מגע בדבר שרבים נגעו בו. נטילת רפואות ושמיעת הוראות האחראים לבריאות הציבור. וזה בכלל החיוב של וחי בהם המחייב לעשות להצלת נפש כל אדם מישראל וזה כל כך חשוב שגם אם זה כרוך בעשיה האסורה וביטול כל המצוות מלבד בגי העבירות החמורות: עבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים.

ומקל וחומר שאסור ליצור דברים או מצבים המסכנים את החיים והבריאות ככתוב (דברים כח, ב) "...ולא תִּשִׂים דְּבָיִים בְּבֵיתְךָ..." (ויקרא יט יד) "...ולִפְנֵי עֵזְרָא לֹא תִתֵּן בְּכֶשֶׁל..." ולכן מי שחולה באיזו מחלה שאפשר להידיבק ממנה, הוא צריך להתרחק מבני אדם ולעשות כל מה שנהוג למנוע הדבקות. ומי שאינו נזהר בזה, עובר על כמה לאווין ומבטל כמה מצוות עשה. וכיוון שזו מצווה דאורייתא יש לכוין לפני חבישת הכיסוי וכדומה לקיים מצוות עשה של (דברים ד, טו): "...וְנִשְׁמַרְתֶּם בְּאֵד לְנַפְשֵׁיכֶם..." וכמה שגו המקלים בזה, הרי בדיני פיקוח נפש חוששים גם לספק רחוק. עוד יותר חמור הדבר, משום שלא חששו להרויח בכל רגע מצווה של ונשמרתם, שהרי רוב או אולי כל הרופאים סוברים שהוא מונע היזק, ולכן כל החובש כיסוי על פניו כראוי או שוטף ידיים מקיים מצווה, והמקלים לא לחבוש את הכיסוי מפסידים רבבות מצוות המתקיימות בכל זמן שהכיסוי על פניו.

חיוב הצלה מנזק ומסכנת חיים של כל אדם מישראל

כתוב (ויקרא יט, טו) "...לֹא תִעֲמֹד עַל דַּם רֵעֶךָ..." עוד כתוב (ויקרא כה, לו): "...וְזָוִי אֲזַיְחָה עִמָּךְ..." (דברים כב, ב) "...וְהִשְׁבַּתוּ לָךְ" דרשו רז"ל שזה כולל חיוב השבת גופו מקל וחומר מחיוב השבת אבדת ממון. והכתוב (ויקרא יח, ה) "...וְזָוִי בָהֶם..." שמלמד שקיום החיים, דוחה את כל המצוות מלבד גי עבירות חמורות [ולכאורה זה חיוב ולא רק היתר, לא כן אם היתר זה נלמד מהסברא

במעשיו והנהגותיו אחר אנשי מדינתו. ועוד יותר משפיע לרעה כאשר אישי ציבור או אלו המהווים חלק מהשלטון משמשים דוגמה שלילית כשהם עוברים על התקנות שקבעו אותם האחראים על הציבור.

במיוחד קשה ליהזר אם יש מזלזלים במי שנוהר ומכנים אותו בשם גנאי פחדן! וכתב הרמב"ם (שמונה פרקים פרק ד'): שיחשבו הטועים המסירה לסכנות מעלה, ויקראו המוסרים עצמם לסכנה גיבורים, וכשיראו מי שהוא בתכלית זאת המידה רוצה לומר שמוסר עצמו למיתה בכוונה ופעמים ינצל במקרה יכבדוהו בזה ויאמרו עליו שהוא גיבור... "אולם ההנהגה הזו אינה ממידת הגבורה ולא ממידת הבטחון בה' אלא ההיפך מזה, ועוון חמור הוא שהרי אמרו רבותינו (תענית כ) לעולם אל יעמוד אדם במקום הסכנה לומר שעושין לו נס ואם עושין לו נס מנכין לו מזכויותיו, ובזהוהר (בראשית קיא) נאמר שהמכניס עצמו לסכנה מאבד את זכויותיו!

גם כאשר הדבר אינו מוגדר ותלוי בדעת מומחים, קל לבני אדם לחלוק על המומחים אף שהם לא יודעים בנושא אלא רק מנטיית הלב. וגם מעוותים את מושג הבטחון וכדברי הפלא יועץ (ערך שמירה) "ולא יאמר כדעת הישמעאלים הטיפשים שאומרים (תהלים קכז' א) "...אִם ה' לֹא יִשְׁמֵר עִיר שָׁוְא שֶׁקֶד שׁוֹמֵר", (תהלים יט, ז) "אִין נִסְתֵּר מִזִּמְתּוֹ, (דניאל ח' ד) "...וְאִין מִצִּיל מִיָּדוֹ..." כתיב (ירמיהו טז, יט) "...אֶף שֶׁקֶר זָוְלוֹ...", כי הוא ציווה ונשמרתם וכתוב (ישעיה כו, כ) "כִּף עֲלֵי בָא בְּזִדְרֵיךָ..."! גם אי נוחות המפריעה ללימוד כמו חבישת מסכה בשעת הלמוד מהווה תירוץ לא לחבוש, וכבר מסופר (שבת פב, א): שרב הונא שאל את בנו רבה: למה אינו הולך ללמוד אצל רב חסדא בעל השיעורים המחדדים את התלמיד? ענה לו הבן: למה אלך ללמד אצלו והוא עוסק בללמוד דברים של מה בכך, בענייני בריאות הגוף במקום לימוד תורה! אמר לו אביו: אדרבה לך ללמוד אצלו שהרי הוא עוסק בדברים הנחוצים לחיים ואתה קורא לזה דברים בעלמא.

דבר זה מהווה הסבר למה שאמר בנו של רבה שמת וחזר לתחייה ונשאל מה ראה בעולם האמת? וענה: עולם הפוך ראיתי, בגן עדן נמצאים אלה שלא חשבתי שיהיו שם, ולעומת זה אלה שחשבתי שיהיו שם לא היו, או שהיו במדרגה נמוכה לעומת אותם פשוטי עם. כבר עמד בזה בפלא יועץ שכתב שמי שהציל יהודי ישב בגן עדן למעלה מכל הצדיקים האחרים, לכן מי שנוהג ככל חובות הבריאות מציל את עצמו ואת זולתו, מקומו בגן עדן למעלה מהרבה תלמידי חכמים וצדיקים שלא נזהרו בזה וסיכנו עצמם ואחרים מבלי סיבה מוצדקת, והדבר קרה כי לא הפנימו את המציאות, כמו שקרה לצערנו שלא כל החרדים נהגו לחבוש מסכות כי סברו שלדעתם זה מיותר משום שאינו מועיל, או שגם בלי זה לא יקרה להם כלום, והיו שהערתם להם על כך, וענו, ששכחו בבית, ויש שהתעקשו בפלפולים שונים ומשונים להצדיק עצמם, חבל, לא רק שמפסידים מצוות ונשמרתם בכל רגע, אלא שבגלל הסיכון שלא מונעים אותו יבואו לעולם האמת ויראו שאותם פשוטי עם שהקפידו על שמירה לפי ההוראות בלי התחכמות, יהיו בגן עדן במדרגה הרבה גבוהה משלהם. והדבר יכאב להם לנצח נצחים. מלבד העונש הנורא על חילול ה' כמו שקרה כאשר היתה התפרצות גדולה במקומות חרדיים, והאשימו את כל החרדים שגורמים נזק לציבור. ואלה שחובשים את הכיסוי ובהיותם במקומות שמזלזלים בזה מתביישים ומסירים אותו יזכרו בדברי הרמח"ל במסילת ישירים

טז) "...לֹא תֵעָמֵד עַל דָּם רַעְךָ..." ועוד, וחייב לעשות תשובה אפילו לא ניזוק שום אדם במה שהוא לא נזהר. ואם בגלל אי זהירותו גרם להדבקות אדם הוא חייב בתשלום נזקו לפחות מדין לצאת ידי שמים, ואם חלילה בגללו מת אחר מהמחלה צריך הרבה תיקוני תשובה, וישאל לגדולי הפוסקים מה עליו לעשות. ואפילו שלא ידע והיה אנוס אם נתגלגל על ידו מוות ר"ל צריך תיקונים רבים, כמו שנתבע דוד על הריגת נוב עיר הכהנים שנגרם בגללו למרות שלא היה מצדו שום פשיעה שתגרום לכך.

ענייני תפילה: החיוב להתפלל לביטול הגזירה ולרפואת החולים

צריך להתפלל על עצמו ועל אחרים שלא יחלו, גם ידע להתעורר על ידי זה לעשות תשובה (ראה רמב"ם תעניות א' א').

בשולחן ערוך (או"ח סי' תקע"ו) מבואר שבמקום שיש מגיפה או במקום ששיירות מצויות לבוא משם, קובעים תעניות לתשובה, ופלא שבזמננו לא נהגו כן. וכמו כן צריך להתפלל לביטול המגפה. ראוי לומר אחר כל תפילה לפחות פרק תהלים אחד, ואחרי זה יאמרו אבינו מלכנו כלה דבר וחורב... אבינו מלכנו מנע מגפה... אבינו מלכנו שלח רפואה לחולי עמך, וראוי להוסיף ולחולל כל העמים, משם דרכי שלום, וגם משום החיוב להתפלל לשלום המקום שבו חי האדם, ובימינו כל העולם הוא ככפר גלובלי, ואכן המגפה שפרצה השנה בסין הדביקה את העולם כולו. והתקדש שם שמים שהתפילה שהתפללו בכותל עבור סין בחודש אדר שודרה בסין.

בתפילה בבית הכנסת צריך להיות עם מסיכה, וגם בשמו"ע, ואף שעומד לפני המלך, אבל הלא מלך בשר ודם בן זמננו גם הוא יושב כך, ואם כן אין בכך פחיתות כבוד, ובכלל, הרי הקב"ה ציוה עלינו ונשמרתם מאוד לנפשותיכם וזה מלבוש של מצוה! ויש להתפלא על מי שכתב שלא לשים מסיכות בתפילה.

כאשר הממשלה אוסרת להתפלל יותר ממספר מסוים של מתפללים חייבים לציית, וכן הקפיד רבי עקיבא אייגר ואמר שיעמידו שוטרים, שאם לא יצייתו יענשו. וכך נהגו בכל העולם ובהמשך הוצרכו גם לסגור את בית הכנסת לחלוטין. מה שעורר בנו את האמור "ועשו לי משכן ושכנתי בתוכם" – לא רק בתוכו אלא בתוך לבו של כל אחד מישראל. גם המניינים שהתקיימו בחוצות התקיים בהם הכתוב (תהלים קטז, יט): "בְּחֻצוֹת בַּיִת ה' בְּתוֹכֵכִי יְרוּשָׁלַם הִלְלוּ-ה'".

צירוף מניינים כאשר הם במקום אחד פתוח מצטרפים לכל הדעות, וכן צירוף למניין שכבר קיים ברשות אחד כשרואה אותם. אבל לצרף למניין אנשים שרואים זה את זה אבל נמצאים ברשויות נפרדות, נחלקו הפוסקים ובכל זאת במגפה שהיתה כעת נהגו להקל בזה.

קריאת התורה נהגו או שהתקרבו העולים למקום הקריאה, או שהקורא לבדו עלה לשבעה קרואים כמו שההלכה היא במקרה ואין מי שידוע לקרוא אלא בעל הקורא. ואחרים עלו מרחוק בהסתמך על ההלכה שנהגו לעלות לתורה גם עיור אף שאינו קורא בספר.

ויש שחשש שאין הצירוף של רואים זה את זה מועיל, והנהיג שראשון הקוראים מברך ברכת התורה ושאר העולים לא מברכים והעולה האחרון (אפילו הוא נער

ש"מוטב שתתחלל שבת אחת כדי שישמור שבתות הרבה" ויתכן שישנו חיוב אבל מצד חיוב שמירת השבתות והמצוות שחייב כל יהודי לקיימן, ולא משום חיוב עצמי הדומה לחיוב של וחי בהם] או מצד חיוב לא תעמוד על דם רעך, וכדומה.

גדר סכנה

בהלכות טרפות נפסק שספק שאינו מצוי שלא צריך לחשוש לו הוא כאשר הטריפות הם פחות מעשרה אחוה, ואמנם בסכנה יש לחשוש יותר, והגדר הוא לפי מה שמקובל בעיני המומחים לדבר ועל חשש רחוק בעיניהם ישנו הכלל "שֵׁמֶר פְּתָאִים ה'..." וכאשר השלטון מחמיר בענייני הבריאות צריך לציית מדין דינא דמלכותא דינא כמו שביאר בעל החתם סופר שכל דבר שהמלך מחוקק לטובת הציבור חייבים לציית לזה, וכמו שחייבים לציית לשבעת טובי העיר. ולכן, אלו שיש להם חיוב בידוד, מי שהיה בסביבת חולה מאומת, או הבאים ממקום שהיתה שם התפרצות. שאף אם אדם יודע שהוא אישית לא היה במקום שיש חשש חיוב לציית להוראות. וכן חובה להקפיד בחבישת מסכות, איסורי התקהלות ושמירת מרחק וכולי.

ולהפך, אם השלטון מקל בסגר וכדומה מסיבות לחץ ציבורי או מסיבות כלכליות ודעת מומחי הבריאות היא אחרת, אין בזה דינא דמלכותא ויש לחשוש לדברי מומחי הבריאות.

אם הציבור לא מפנים את משמעת הסכנה ולכן מזלזל בהוראות כמו חבישת מסכות, או בשמירת מרחק וכל כיוצא בזה, אין לומר בזה שומר פתאים ה'. (ובאמת תמוה, למה לקח כל כך הרבה זמן עד שהפוסקים אסרו את עישון הסיגריות, וכפי הנראה שבהתחלה סמכו על הכלל שומר פתאים ה', וכאשר נודע עד כמה זה מסוכן לבריאות, אף שאמנם שנים רבות נהגו לעשן גם גדולי ישראל, קמו ואסרו אותו ולא סמכו על שומר פתאים ה').

מצוות עשין ולאויין והנהגות השייכות למצוות זהירות מסכנה

אור החיים כותב: כל העושה מצוה בלי הטעם כגון בלא נשמה. איסור לסכן עצמו ואחרים, ענף "לא תרצח", ומי שאומת כחולה שמסכן באי זהירותו יתכן שנקרא רודף. (לגבי שמותר להלשין עליו להציל את האחרים, וכמו שפסק רבי עקיבא אייגר (לגבי מי שרק עובר על ההוראות שלא להתפלל יותר מחמש עשרה איש יחדיו) וצ"ע אם דינו כרודף לכל דבר, וכן צריך עיון אם מותר לחלל שבת כדי לסלק אותו כדי למנוע סיכון הידבקות? ואם האחרים יכולים לעזוב את בית הכנסת בגלל אדם שלא נזהר אף שיפסידו תפילה בציבור מסתבר שאין להתיר חילול שבת כדי להרחיקו. ורק יבקשו ממנו לצאת ואם לא ירצה לצאת מותר לבזותו ולהכותו עד שילך כדין עביד איניש דינא לנפשיה (ב"ק כ"ט).

ואהבת לרעך כמוך, לא תונו איש את עמיתו, לא תגזול, אהבת ה', יראת ה', חילול ה', (שאם שומרי תורה מזלזלים בהוראות הבריאות זה דבר שלא מתקבל בעיני הציבור הכללי, וגורם חילול ה' כמו שהיה בזמן ההתפרצות החזקה במקום של תורה מפורסם).

ענייני תשובה

מי שלא נזהר, ולא שמר על הוראות האחראים על הבריאות, ביטל מצוות עשה וגם עבר בלאו (ויקרא יט,

החיוב לנסות להבין את המסר האלוקי למה באה המגפה הזו

חז"ל אמרו (ברכות ה.) "אם רואה אדם שיסורים באים עליו, יפשפש במעשיו", וכל אחד צריך לבדוק בעצמו במה הוא צריך להתחזק ולתקן, עם זאת וודאי שיש מקום גם לעניינים בהם צריכים הכל להתחזק, ויש ללמוד לפי המאורעות מה המידה כנגד מידה, ונציין כאן שני עניינים כדוגמא.

סיבה הנראית לעין, שהמחלה עברה דרך טיסות וכן נסגרו הדרכים לחו"ל בצורה משמעותית, וזה מעורר אותנו על מה שבני אדם התירו לעצמם נגד ההלכה לנסוע לטייל או לנופש בחו"ל, וראיה לזה, גורל הגר"א שעשה הגי'ר בנימין אלישיב (בנו של הגר"ש אלישיב) ויצא בגורל הכתוב עלו "רשיו את הארץ..." (דברים א, ח). (ומענין שהגימ' של המילים "בגלל חטא המרגלים" = 371 והגימטריא של המילה הקורונה 372) בפרשת שלח ביטל הבג"צ את חוק ההסדרה ופגע קשה בישוב הארץ כהמשך לחטא המרגלים שפגע בישוב הארץ, ועלה מספר הנדבקים בנגיף.

ואגב, כעת תכנית הסיפוח הוא קצת תיקון לזה, שמתחברים יותר לארץ ישראל. (קורונה גימטריא "שטחים", "סיפוח שטחים" גימטריא "ימנע קורונה", יתכן שיש קשר בין הדברים וכמו שנתבאר).

ענין נוסף שנכשלים בו, הוא שמירת שבת, שלא יגרם על השבת = 891 והגימטריא של המילים מגפת קורונה היא 890). כשמדליקים אור נוסף לכבוד שבת כשהחשמל מסופק מחברת חשמל הרי כל אור נוסף גורם תוספת חילול שבת בתחנת הכח. וכן הנוסעים מחוץ לעיר סמוך לשבת גורמים לנהג שישוב למקומו בשבת.

הגל הראשון של המגפה פגע בעיקר בתושבי בתי האבות שהם זקני הדור המסמלים את העבר והגל השני ר"ל התחיל בבתי ספר שהם דור העתיד, אולי בא לעורר אם לא למדנו לקח בגל הראשון עלול לבוא חלילה בעתיד עונש חמור יותר, כמו שכתוב (ויקרא כו, כו, כח) "וְאֵם-תֵּלְכוּ עִמִּי קָרִי...", "וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם בְּיָמֵי קָרִי...", גם הפגיעה במה שקרוי "בית" (בית ספר) מזכיר את המגפה שהיתה בזמן דוד המלך כעונש על שלא ביקשו את בניין המקדש.

המכון להסרת מכשול איסור תולעים לזיכוי הרבים!
ניתן להזמין הרצאות מהרב שליט"א בעניין תולעים ודרכי הטיפול בהם 054-841-6169

***

לעילוי נשמת מִישָׁה בֵּן תַּמָּה ויצחק ת.נ.צ.ב.ה.

***

תרומות והקדשות: 052-718-9446, 058-325-8278

***

ספרי רבנו על המדף: 1. ספר החינוך לדורנו - טעמים לתרי"ג המצוות, 2. עלונים "דבר חודש בחודשו" ממספר 1 עד מספר 50 בכריכת ספר.
להשיג את הספרים בחנות "יש כסוי" (סריגת שוורץ), מלכי ישראל 1, ירושלים טל' 02-5383955

***

הודעה חשובה לבעלי פלאפון מפקוח: ניתן להתקשר למערכת בדוא"ל או בפלאפון ולקבל העלונים לפלאפון.

***

להערות והארות, ולקבלת העלון במייל ולתגובות: אש"ל – eezugs@gmail.com איגוד שומעי לקחו של רבינו:

מופלא סמוך לאיש) מברך בסיום, וכעיקר התקנה שרק הפותח והמסיים מברכים.

יש שדנו אם מתפללים בניגוד להוראות מומחי הבריאות, אם תפילתם תועבה כמו במברך על דבר גזול. והברכות הן לבטלה ואין לענות אמן עליהן, או כיוון שהעוברים אינם ממש מזידין אלא הם מורי היתר לכאורה הם שוגגים. וצ"ע בזה. ומכל מקום יתכן שאין להתפלל במנין שאין שומרים את הכללים אפילו הוא ישמור את הכללים אם יש לחוש לברכה לבטלה אם מניין או חזן לא שומרים על הכללים.

ענייני שבת

כיסוי פנים, מקום שאין עירוב מותר מעיקר הדין, אך ראוי לא לסמוך כי מאד מצוי שמורידים את הכיסוי מהפה אל הסנטר ואז אין זה דרך מלבוש. מותר להשתמש בתכשירי כיסוי אם אינם משחות אלא נוזלים או שמתנדפים תוך כדי שימוש. אין להביא תפילין עבור חולה לבית חולים אשר הנוהג שם לשרוף את חפצי החולים המתים ל"ע מחשש הדבקה.

ענייני חיובי בני נח

חייבים בני נח להתפלל ולבקש מהבורא בעת צרה, לישועת עצמו ואולי גם לישועת עמו והעולם. אינם חייבים להתפלל בכיסוי הראש, וראוי שיתפללו בנקיות ובמקום נקי, ושלא לפני דברים לא צנועים.

דרך ארץ קדמה לתורה חייבים בה גם בני נח. רבנו ניסים גאון בהקדמה לשי"ס שכל המצוות השכליות חייבים בהם גם בני נח. לכן, סין שלא הזהירה את העולם על פרוץ המגפה חטאה בענף מאיסור רציחה שכן נח מוזהר גם על גרם הריגה. עוד חייב מדין הברית שהתחייבו כל המדינות החברות בארגון הבריאות העולמי, וברית מחייבת את הגוי, וכמו שאבימלך ולבן התחייבו בברית שעשו עם האבות, וזה בכלל מצוות דינים, ואולי גם בכלל גזל אי מילוי התנאים שהתחייבו תמורת השירות שקיבלו מארגון הבריאות. ועוד גם עוברים מצד "לֹא תִהְיֶה בְּרֵאָה לְשִׁבְתֵּי יִצְרָה..." (ישעיה מה, יח), שגם הגוי חייב בה. יתכן שהסינים יש עליהם חיוב לשלם פיצויים לעולם בגלל שלא גילו בזמן על המצאות הנגיף. אם דיני הממונות תלויים בנוהג של האומות יכולים לחייבם ואם דיניהם תלויים בדיני ישראל צריך עיון.

עוד חייב כל אדם לשמור על הבריאה ולכן אין לו לסכן את עצמו ומכל שכן את האחרים וגם זה בכלל הכתוב "לֹא תִהְיֶה בְּרֵאָה לְשִׁבְתֵּי יִצְרָה..." (ישעיה מה, יח).

חיובי בן נח לציית להוראות השלטונות בעניין זה כולל גם חיוב של דינים המחייב לציית לשלטון בכל הנחוץ לטובת הציבור. כולל כל ענייני ההרחקה, וכיסוי פנים ואף דיווח על הדבקות, ושמירת כללי הבידוד וחיוב להיבדק כאשר יש סימנים המחייבים בדיקה, וכל הוראה אחרת של השלטונות לצורך מניעת הדבקות.

חולה שלא נזהר והדביק אחרים חייב בתשובה ולפייס את הנדבק ולשלם כפי מה שקובע בית דין שבאותו מקום.